

T. To je vprašanje silo imenitno, o katerem se hočeva tedaj letos prijazno razgovarjati tako, da spolnujeva nalogo, katero je dal nama „Jezičnik“, da pa vendar ne bo mogel očitati nama Znojemski, kar pòje od Slovencev:

Da čerka le mori,
In duh duhá živí,
To kliče celi svet;
Slovenec za duhá
Pa boljšega kaj zna,
Za čerko le je vnet!

P a š n i k.

Koliko? Več učiteljev je, ki mislijo, da v šoli napredujejo le tako, če učence dalje in dalje silijo in ž njimi pri poučevanju neprenehoma naprej hité, ter mislijo, da so že vse storili, če so učencem prav veliko govorili in jim v eno mer dalje kazali. Tako se godí že pri pervincih v prvem razredu, pa tudi pozneje v višjih razredih in šolah. Učitelj si misli: „Pred ko dokončam svojo tvarino, bolje je, pred sem brez skerbi; kdor učencev zaostane, naj se pa še eno leto učí“. Ljubi moj! to so kaj puhle misli, ktere bi se v glavi modrega učitelja nikoli ne smele roditi, še manj pa spolnovati. Taki učitelji so se, berž ko ne, tudi sami tako učili, to je, da so hiteli do grižljeja svojega kruha, in niso imeli časa premišljevati, kam gredo, da je njih pravi namen le v tem, da odgojevaje poučujejo. Uči tedaj svoje učence le toliko, kolikor more njih um prebaviti; in napredovaj le takrat, kedar vidiš, da ti tvoji učenci s stopinjo za stopinjo zvesto in gotovo sledijo. Kakor hitro pa zapaziš, da ti učenci zaostajajo, stoj tudi ti, in poglej, kdo je kriv, in kje je zapreka, da učenci ne morejo za teboj.

Zlata zastavica. Pri nekem imenitnem učiteljskem zboru, je nekdo zbranim učiteljem zastavil vprašanje: „Kako je to, da učenci tako hitro pozabijo, kar se naučé?“ To vprašanje je bilo res prav zbadljivo, pa je gotovo segalo v dno serca marsikteremu lahkomišljenemu učitelju. In res je taka, čemu pa bi se učenci in učitelj trudili, ako se učenje in trud

skadijo po malem, kakor zjutranja megla, ki leži pomladi v vlažni dolini. Ni ga učitelja, da bi pri svojem podučevanju že ne bil skušal te grenke resnice; toda malo pa jih je še bilo, ki bi bili prav resno premišljevali in pretehtovali, zakaj se tako godi. Na to prevažno vprašanje so nekteri učitelji odgovarjali tako, drugi tako. Eni so djali, da je šolsko podučevanje premnogoterno, da se učenci preveč reči ob enem učé, da po tem nobene ne znajo dobro i. t. d. Drugi so terdili, da se šolski poduk prezgodaj preterguje in celó takrat, ko ga učenci ravno začnejo sprejemati i. t. d. Z eno besedo: ni ga bilo v zboru človeka, da bi bil mogel to nit prav razmotati. „Ker temu vprašanju nihče ne pride do živega“, pravi bistri vprašavec, „ga vam razvozlam jaz, in pravim: Učite tako, da bodo učenci tudi z očmi vidili vse, kar jih učite, to je, kažite jim reči, od katerih jim pripovedujete“. In glejte! ta hip se je rodil toliko imenitni kazavni poduk v šoli.

Šolsko blagó.

Lan, platno. Učenci berejo (v »Abecedniku« pod št. 28.): »Lan je rastlina. Kako se prideluje lan? Česa je treba, da dobimo platno in poslednjič obleko?

Učitelj nadaljuje: Lan je predivnata rastlina. Predivnate rastline imajo kožo ali lup in hiko po stebelu tako, da dajo lakno ali predivo. Taki rastlini ste pri nas lan in konoplje. Lan je dvojnega plemena: prezlej, kteremu zrele glavice popokajo, da se seme iz njih strese, in pa tisti, kterega glavice cele ostanejo, in se potem starejo, da se dobí seme. Lan sejejo jeseni, da še le drugo leto zori, ali pa spomladi, kedar mine zima; prvemu pravijo ozmec, drugemu jari. Berž ko lan pet palcev visok zraste, ga je treba pleti in sicer tolikrat, kolikrat se pokaže kaj plevela. Zakaj tako? Kako plevel rastlinam škoduje? Če lan prav velik in gost zraste, nataknejo sim ter tje po njem velikih vej. Kaj pravite, čemu so mu te veje? Ali lan more lepo dorašati, če poleže? Kako lan cvetè? Ko lan dozori, ga porujejo, in če je prezlej, mu osmukajo glavice, ali ga rafnjajo, zato ker bi suhemu se glavice razpočile, in seme bi se zgubilo. Drugi lan pa se prej posuši, in potem rafnjá. Za tem ga razgrinjajo po travnikih, senožetih ali praznih njivah, da se na rōsi rosí ali godí. Zato je treba kakih treh tednov. Ko je lan izrosen, se posuši v sušivnici in tarice ga s terlico otarejo. Kdo je vidil, kako? Tako se pridobí predivo, ki ga potem na grebenu omikajo, kjer se tulje odločijo. Boljše pridivo se imenuje prazuje. Predica ga dene pri kolo-vratu na preslico, in ga préde. Potem se preja namota na motovilo, s kterega se delajo klopčiki ali štrene. Štrene perejo in včasí tudi na